

KOMPETANSE FOR FREMTIDENS BARNEHAGE

KOMPETANSEPLAN FOR SANDEFJORDSBARNEHAGENE 2020-2021

Innhold

Innledning	3
Nasjonal kompetansestrategi	3
Regional ordning	4
Årets plan	5
Kartlegging av behov	5
Tiltak 5	
Evaluering	5
Kompetanseutviklingstiltak 2020-21	6
Statlige tiltak	6
Nasjonal styrerutdanning	6
Videreutdanning for barnehagelærere	6
Fagskoleutdanninger og andre kompetanseutviklingstiltak for assistenter og fagarbeidere	6
Tiltak i regi av Fylkesmannen	6
Implementering av revidert rammeplan	6
Kontaktmøte på barnehageområdet	6
Kommunale tiltak	7
Barnehagebasert kompetanseutvikling	7
Tiltak i regi av barnehagemyndigheten	8
Lederutdanning for pedagogiske ledere	8
Veiledningstilbud fra pp-tjenesten	9
Lokalt nettverk	10

INNLEDNING

NASJONAL KOMPETANSESTRATEGI

Sandefjord kommunes kompetanseplan bygger på den nasjonale strategien «Kompetanse for fremtidens barnehage.» Strategien kom i 2015 og er senere revidert og har varighet til 2022. Strategien er et viktig virkemiddel for å støtte implementering av ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Strategiens mål er å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet. Den skal bidra til at:

- andelen barnehagelærere øker
- andelen barne- og ungdomsarbeidere øker
- alle ansatte i barnehagen får mulighet til videreutdanning
- flere barnehagelærere har kompetanse på mastergradsnivå
- alle barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling

Fire prinsipper skal ligge til grunn for utvikling, organisering og innhold i kompetanseutviklingen:

- Kompetansetiltakene skal bidra til å realisere rammeplanens intensjoner og krav.
- Barnehagens eier og ledelse skal legge til rette for kompetanseutvikling for alle ansatte.
- Individuelle og kollektive kompetansetiltak skal ses i sammenheng.
- Aktørene i barnehagesektoren skal samarbeide om kompetanseutvikling.

Fire tematiske satsingsområdene gir overordnede føringer for kompetanseutviklingen i barnehagesektoren. Områdene er forankret i rammeplanen og gir rom for å vurdere lokale kompetansebehov. Satsingsområdene er:

- barnehagen som pedagogisk virksomhet
 - et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
 - språk og kommunikasjon
 - barnehagens verdigrunnlag
-

REGIONAL ORDNING

Regional ordning skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Den regionale ordningen for kompetanseutvikling skal stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, universiteter og høyskoler, fylkesmennene og andre aktører. Ordningen bør ses i en sammenheng med andre satsinger og kompetansetiltak.

Sentrale punkter for ordningen er:

- Barnehagen vurderer sitt behov for kompetanseutvikling
- Samarbeidsfora utvikler en langsiktig plan for kompetanseutvikling, basert på behovene i regionen.
- Kompetanseutviklingsplanen gir en felles retning og større forutsigbarhet for barnehager, eiere, universiteter og høyskoler, og andre aktører.
- Aktørene bidrar til samskaping og gjensidig læring som endrer praksis.
- Universiteter og høyskoler får en mer praksisnær kompetanse.

Fylkesmannen har en viktig rolle med å legge til rette for samarbeid mellom aktørene. Fylkesmannen i Vestfold og Telemark har etablert samarbeidsforum gjennom regionalt nettverk. Målet for forumet er at aktørene blir enige om en langsiktig plan for kompetanseutvikling. Sandefjord kommune deltar med representanter fra kommunens lokale nettverk.

Sandefjord kommunes lokale nettverk består av representanter fra kommunale og private barnehager og barnehagemyndigheten. Representantene fra barnehagene velges av barnehagemyndighetens styremøte. Det legges vekt på at kommunens mangfold av barnehagetyper og barnehageeiere er representert.

Det lokale nettverket er ansvarlig for å utarbeide lokal kompetanseplan i tråd med de føringene som er gitt, og det behovet som fremkommer gjennom kartlegging og analyse av sektoren lokalt. Planen må utarbeides i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge som er faglig bidragsyter, og fylkesmannen som tildeler midler til kompetanseheving. Planen skal også inneholde oversikt over hvilke statlige tiltak, tiltak i regi av fylkesmannen og kommunale tiltak som enkeltansatte eller grupper av ansatte tar del i.

Lokal kompetanseplan skal utarbeides årlig, men føringene i kompetansestrategien og regional ordning er fastsatt frem til 2022. Videre har Sandefjord kommune utarbeidet standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud som ble ferdigstilt våren 2019. Det er valgt ut fire områder det er laget standard for. Områdene ble valgt med bakgrunn i lokale politiske føringer, nasjonale føringer slik de er kommunisert gjennom implementering av ny rammeplan, kompetansestrategien og andre nasjonale satsinger. I tillegg ble følgende vektlagt: barnehagemyndigheten og kompetansegruppens kartlegging av hva det er ønske om og behov for felles retningslinjer for, med mål om å gi et likeverdig tilbud til alle kommunens barn, uavhengig av hvilken barnehage de går i. Implementering av standarden vil være overordnet fokus i de tiltakene som iverksettes i Sandefjord kommune.

ÅRETS PLAN

KARTLEGGING AV BEHOV

For barnehageåret 2020-21 er barnehagenes behov innhentet på følgende måte:

- Ansatte i barnehagene har rapportert sine behov gjennom fylkesmannens kartleggingsverktøy i 2019-2020, og ligger til grunn for videre arbeid.
- Barnehagenes kompetanseplaner er innsendt til barnehagemyndigheten. Planene er basert på kartlegging av kompetansebehov. Kompetanseplanene er benyttet som grunnlag for videre arbeid.
- Lokalt nettver har evaluert og gjort vurderinger av påbegynte tiltak og videreføring av disse.

TILTAK

Kompetanseutviklingen som tilbys som kommunale tiltak i denne planen er gratis for deltagerne. Barnehagene må selv dekke eventuelle vikarutgifter ved deltagelse. Tiltakene som iverksettes gjennom regional ordning er økonomisk administrert av fylkesmannen og Universitetet i Sørøst-Norge.

Lokale tiltak innebærer deltagelse på nettverkssamlinger samt mellomarbeid i barnehagene. Det er definert at lokale tiltak skal ta utgangspunkt i Sandefjord kommunes standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud, og ha fokus på implementering av denne. Barnehager som ikke allerede deltar oppfordres til å koble seg på det pågående prosjektet. Implementering handler om strukturert og målrettet arbeid over tid.

Sandefjord kommune har valgt å legge statlige og regionale tiltak inn som en del av kommunens kompetanseplan. Disse tiltakene bidrar til kompetanseutvikling både for enkeltansatte i barnehagene, og for barnehagene gjennom økt samlet kompetanse. Videre må disse tiltakene hensyntas tematisk for å skape både kontinuitet og variasjon i kommunens tilbud. Til slutt er det av stor viktighet at alle tiltak ses i sammenheng for å sikre at barnehagene har kapasitet til å gjennomføre den kompetanseutviklingen som planlegges, uten at det går utover den daglige driften og barnehagenes mulighet til å skape en god pedagogisk virksomhet.

PP-tjenesten kan bistå barnehagene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge barnehagetilbudet for barn med særlige behov. For å bidra til helhet i barnehagenes kompetanseutvikling er det lagt inn i kompetanseplanen hvilke generelle områder pp-tjenesten kan tilby veiledning innenfor til barnehager som har behov for dette. Dette kommer i tillegg til pp-tjenestens arbeid i den enkelte barnehage, og er et supplement til kompetanseplanen.

EVALUERING

Tiltakene i denne planen vil bli evaluert ved en enkel spørreundersøkelse til barnehagene for å sjekke ut hvordan implementering av standarden går, og hvordan nåværende kompetanseutvikling oppleves.

KOMPETANSEUTVIKLINGSTILTAK 2020-21

STATLIGE TILTAK

Gjennom høyskoler og kompetansemiljøer tilbys det kompetanseutviklingstiltak for alle ansatte i barnehagene. Det er opp til den enkelte ansatte å søke på studiene, og barnehageeier godkjenner og tilrettelegger for deltagelse.

Nasjonal styrerutdanning

Sandefjord kommune har i barnehageåret 2020/2021 syv styrere som deltar på nasjonal styrerutdanning.

Videreutdanning for barnehagelærere

Sandefjord kommune har i barnehageåret 2020/2021 syv deltagere på nasjonale videreutdanninger for barnehagelærere. Disse fordeler seg som følger:

- Realfag i barnehagen: 2 deltagere
- Læringsmiljø og pedagogisk ledelse: 1 deltager
- Veilederutdanning: 3 deltagere
- Fysisk-motorisk utvikling og aktivitet: 1 deltager

Fagskoleutdanninger og andre kompetanseutviklingstiltak for assistenter og fagarbeidere

Det finnes flere ulike tiltak for kompetanseutvikling av assistenter og fagarbeidere. Det foreligger ikke en fullstendig oversikt over kommunens deltagere på de ulike tiltakene, men det er deltagere både på fagskoleutdanninger, barnehagelærerutdanning på deltid, fagbrev i barne- og ungdomsarbeid og andre tiltak som gir økt formalkompetanse.

TILTAK I REGI AV FYLKESMANNEN

Implementering av revidert rammeplan

I sammenheng med en 2-årig plan (fra 2017) for implementering av rammeplanen i regi av Fylkesmannen var temaet for forrige barnehageår «Den helsefremmende barnehagen - livsmestring og helse». Sandefjord kommune fikk ansvar for å gjennomføre et lokalt arrangement i denne forbindelse. Oppdraget ble gitt til en gruppe som består av Kari Gro Christensen, Lahelle barnehage, Janne Nystrand, Østerøy naturbarnehage, og Christina Kjæmperud, Krokemoa barnehage.

Alle ansatte i Sandefjords barnehager inviteres til fagdag med tema «Livsmestring og helse».

- 29.april 2021

Kontaktmøte på barnehageområdet

Fylkesmannen arrangerer jevnlig kontaktmøter for barnehagemyndighetene i kommunene i Vestfold og Telemark. Barnehagemyndigheten i Sandefjord kommune deltar på disse, og videreformidler aktuell informasjon til barnehagene gjennom egne styremøter.

KOMMUNALE TILTAK

Barnehagebasert kompetanseutvikling

Sandefjord kommune ferdigstilte arbeidet med å utarbeide en standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehage tilbud våren 2019. Det er valgt ut fire områder det er laget standard for. Områdene ble valgt med bakgrunn i lokale politiske føringer, nasjonale føringer slik de er kommunisert gjennom implementering av ny rammeplan, kompetansestrategien og andre nasjonale satsinger. I tillegg ble følgende vektlagt: Barnehagemyndigheten og kompetansegruppens kartlegging av hva det er ønske om og behov for felles retningslinjer for, med mål om å gi et likeverdig tilbud til alle kommunens barn, uavhengig av hvilken barnehage de går i.

Implementering av standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehage tilbud skal skje i den enkelte barnehage basert på hvilke områder som er viktige og sentrale nettopp der. Det lokale nettverket har prioritert å starte med områdene *Inkluderende fellesskap* og *Lek og læring*. Dette er gjort på bakgrunn av føringer som ligger i Fylkesmannens innføring av regional ordning for kompetanseutvikling for Vestfold og Telemark, hvor felles overordnet tema for 2019-2022 er: *Inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning*.

Tildelte kompetansemidler skal benyttes i partnerskap med Universitetet i Sørøst-Norge (USN), og vi har i tillegg til samarbeidet med USN fått i stand et samarbeid med Læringsmiljøsentret, Universitetet i Stavanger, avdeling Porsgrunn. Sistnevnte bidro med veiledning knyttet til utarbeidelse av standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehage tilbud.

- **Gjennomføring av barnehagebasert kompetanseutvikling**

Mål: Implementering av standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehage tilbud gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

- Nettverksamlinger for styrere og pedagogiske ledere.
 - Uke 39: tirsdag, onsdag og torsdag
 - Uke 47: tirsdag, onsdag og torsdag
 - Uke 7: tirsdag, onsdag og torsdag
 - Uke 16: tirsdag, onsdag og torsdag
- Mellom samlingene arbeider barnehagene barnehagebasert med de tema de har valgt innenfor hvert hovedtema.
- Det er viktig for fremdriften i prosjektet at barnehagene forplikter seg til arbeid med standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehage tilbud gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det utarbeides et skjema for forventningsavklaring opp mot veiledningen som gies til de enkelte barnehagene.
- Styrere må sette seg inn i ulike kunnskapsgrunnlag og metoder.
- 12 barnehager får tettere oppfølging gjennom veiledning i barnehagen.
- Anbefalt litteratur
 - Entusiasme for endring av Mostad, Skandsen, Wærness og Lindvig
 - Barnehagebasert kompetanseutvikling av Høsøien og Prytz
 - DUEN som modell, f.eks

Tiltak i regi av barnehagemyndigheten

Barnehagemyndighetens skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk. Barnehagemyndighetens styremøter er en arena for informasjon til barnehagene, felles veiledning og innspill fra barnehagene om hvilke behov og ønsker de har for veiledning og andre tiltak fra barnehagemyndigheten. Ulikt innhold i møtene vil kunne danne grunnlag for generell kompetanseutvikling.

Barnehagemyndigheten setter dagsorden for møtet sammen med AU. Planleggingsmøte skal avholdes to uker før styremøtet. I tillegg til planlegging og gjennomgang av dagsorden for neste møte noteres aktuelle saker for senere møter. Saker kan fremmes av styrerne eller barnehagemyndigheten.

Det avholdes 4-6 styremøter i inneværende barnehageår. To av møtene er forbeholdt utvalgte tema.

- Tema høsten 2020: Samarbeid med barnevernet
- Tema våren 2021: Barnehageloven

LEDERUTDANNING FOR PEDAGOGISKE LEDERE

Sandefjord kommune ønsker å satse på ledelse i barnehagene. Gjennom den nasjonale styrerutdanningen har mange styrere i kommunen fått økt sin kompetanse, og kommunen oppfordrer styrere i kommunale og private barnehager til å søke denne utdanningen. Samtidig ser vi at det ikke finnes tilsvarende programmer for pedagogiske ledere. I henhold til rammeplanen har pedagogisk leder et viktig medansvar for ledelse av virksomheten:

«Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede.»

I 2019 ble det satt i gang en videreutdanning i pedagogisk ledelse som 35 pedagogiske ledere fra 19 kommunale barnehager har startet på. Studiet PLUS15, som OsloMet er faglig ansvarlig for, er på masternivå og gir 15 studiepoeng over tre semestre. Det foregår lokalt i Sandefjord, for å gi flest mulig anledning til gjennomføre studiet. Det vil starte nye kull høsten 2021 og høsten 2022. Tilbudet gjelder pedagogiske ledere i både kommunale og private barnehager, forutsatt egen finansiering fra barnehagene.

VEILEDNINGSTILBUD FRA PP-TJENESTEN

PP-tjenesten og barnehagene har gode erfaringer med å samles for å lære sammen og lære av hverandre. Gjennom erfaringer i samarbeid med barnehagene, og med bakgrunn i innmeldte behov, har PP-tjenesten prioritert veiledningstilbud på tre utvalgte temaer. Tilbudet er frivillig og gratis, og er et supplement til annet samarbeid den enkelte barnehage har med PP-tjenesten. Barnehager der disse temaene er særlig aktuelle, og som har et veiledningsbehov kan ta kontakt med oss for nærmere avtale. Dersom flere barnehager har likelydende behov, kan vi samles på PP-tjenesten. Ta gjerne kontakt med oss dersom dere har spørsmål.

- **Organisering og tilrettelegging av barnehagetilbud for barn med særlige behov.**
Hvordan forstå og organisere barnehagetilbudet når barnehagen skal tilrettelegge for en inkluderende praksis for barn med særlige behov. Det gis introduksjon til metoder for analysearbeid i barnehagen, med gode eksempler fra barnehager i Sandefjord.

Ved spesialpedagogene Unni Brevik og Anna Marie Johansen

- **Forståelse og tiltak ved språkvansker.**
Hvordan forstår vi språkvansker, og hvordan kan man benytte Sandefjord kommunes kartleggingsverktøy i barnehagen for å tilrettelegge gode tiltak?

Ved spesial-og audiopedagog Tone Holmelin og logoped Eline Skoland Karlsaune

- **COS (Circle of Security) i barnehagen.**
COS er et veiledningsprogram for foreldre eller andre omsorgspersoner som anvendes i Sandefjord kommunes helsestasjoner, barnevern m.fl. COS kan også benyttes i tilpasset form inn i barnehage. PP-tjenesten holder derfor introduksjonskurs til arbeid med trygghetssirkelen for å fremme trygge relasjoner i barnehagen. Vi fokuserer på kunnskap om barns psykiske behov, og hvordan personalet kan gi barn hjelp til å håndtere følelser og fungere sammen med andre. Dersom barnehagen ønsker videre arbeid med COS, vil det kunne følges opp i etterkant i samarbeid med PPT og den enkelte barnehage.

Ved spesialpedagog Gry Trondal og psykologspesialist Åselene Moland

LOKALT NETTVERK

Planen er utarbeidet av det lokale nettverket ledet av barnehagemyndigheten. Gruppen består i tillegg av følgende kommunale og private styrere:

- Janne Nystrand, Østerøy naturbarnehage
- Kari Gro Christensen, Lahelle barnehage
- Elisabeth T Jellum, Gravdal barnehage
- Tonje L. Sjøbakken, Barnas Hus og Trekanten
- Unni Grostad, barnehagemyndigheten

